

РОЗДІЛ 1.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

Фесенко Анна Андріївна

здобувач вищої освіти

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Науковий керівник: Матюха Микола Миколайович

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

АНОТАЦІЯ. У статті розглядається нормативно-правове регулювання обліку операцій з грошовими коштами на підприємстві. Аналізуються основні законодавчі акти та стандарти бухгалтерського обліку, які визначають порядок ведення обліку грошових коштів, їх облікові політики та процедури. Відзначено важливість відповідності підприємства вимогам нормативних актів для забезпечення прозорості та достовірності фінансової інформації. Обговорюються проблеми і можливі рішення щодо удосконалення облікової практики та забезпечення відповідності сучасним вимогам нормативного регулювання. У контексті сучасних економічних реалій, нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів має ключове значення для забезпечення фінансової стабільності та прозорості підприємств. Стаття також аналізує вплив змін у законодавстві та нововведень у бухгалтерських стандартах на практику обліку. Вивчається роль національних і міжнародних стандартів у гармонізації облікових процедур, що дозволяє зменшити ризики фінансових помилок і підвищити ефективність фінансового управління. Досліджуються також практичні аспекти реалізації вимог нормативних актів на рівні підприємств, що дозволяє виявити існуючі проблеми та запропонувати оптимальні рішення для їх усунення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *нормативно-правове регулювання, облік грошових коштів, грошові потоки, облікова політика, законодавчі акти.*

У сучасних умовах важко уявити діяльність підприємства без використання грошових розрахунків. Для підприємств, які ведуть фінансово-

господарську діяльність, контроль за постійним рухом грошових потоків стає ключовою умовою успішного розвитку. Ефективне управління грошовими потоками визначає досягнення поточних фінансових цілей, зокрема забезпечує платоспроможність, фінансову стійкість та баланс. Однією з основних проблем, з якими стикаються вітчизняні підприємства, є нестача коштів для виконання поточних зобов'язань, що виникає через недостатній обсяг залучених ресурсів або їх нераціональне використання. Грошові потоки є важливим елементом діяльності будь-якого підприємства, що стимулює науковців до подальших досліджень у цій сфері, особливо щодо підвищення ефективності управління ними [1].

Процес регулювання бухгалтерського обліку в країнах, що активно інтегруються в міжнародні відносини, здійснюється відповідно до законодавчих норм, що відповідають або узгоджені з міжнародними стандартами. В Україні регулювання бухгалтерського обліку має більш детальну структуру, яка включає кілька рівнів: спочатку закони, потім підзаконні акти, НП(С)БО та МСФЗ, і нарешті внутрішні документи підприємства. Основним нормативно-правовим документом, що регулює ведення бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів і грошових потоків можна розділити на чотири рівні: міжнародні нормативно-правові норми (перший рівень), національні нормативно-правові норми (другий рівень), підзаконні нормативно-правові акти (третій рівень) та інструкції і положення (четвертий рівень) (рис. 1)

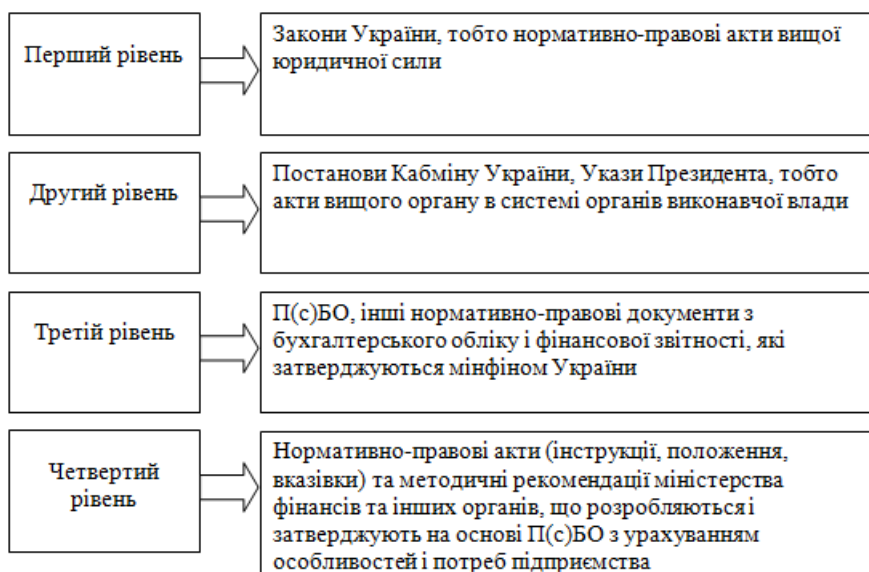

Рис. 1. Рівні документів бухгалтерського обліку

РОЗДІЛ 1.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

На першому рівні представлені міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), які стосуються обліку грошових коштів підприємства. Зокрема, МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» визначає порядок подання інформації про зміни в грошових коштах та їх еквівалентах через формування звіту, який аналізує грошові потоки за різні періоди в контексті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [10].

МСБО 21 «Вплив змін валютних ресурсів» та МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» регулюють вплив специфічних обставин на грошові кошти. Зокрема, МСБО 21 встановлює порядок визнання та оцінки грошових коштів та операцій в іноземній валюті. Згідно з цим стандартом, на кінець кожного звітного періоду підприємство повинно провести переоцінку грошових показників, виражених в іноземній валюті, відповідно до встановлених правил. Курсові різниці, що виникають, включаються до формування прибутку або збитку за період їх виникнення. МСБО 29 описує, як зміна загального рівня цін або знецінення функціональної валюти впливає на монетарні (грошові) статті та зазначає, що такі статті не підлягають переоцінці на основі індексу інфляції, оскільки вже виражені в валюті, що є дійсною на момент завершення фінансового періоду.

Другий рівень регулювання грошових коштів охоплює національні нормативно-правові акти. Головним документом у сфері бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон визначає загальні основи обліку майна, зобов'язань і господарських операцій та має на меті забезпечення користувачів достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства, його доходи, витрати і грошові потоки. Закон також встановлює єдині правові та методологічні основи для організації бухгалтерського обліку в Україні, включаючи методи збору, реєстрації та узагальнення інформації через постійне документування всіх господарських операцій.

Діяльність підприємства, спрямована на досягнення різних вигод, тісно пов'язана з грошовими операціями як у готівковій, так і в безготівковій формах. Тому нормативне регулювання грошових коштів для суб'єктів господарювання тісно інтегроване з банківською системою. Основним органом, що регулює банківську систему та грошовий обіг в Україні, є Національний банк України (НБУ). Його діяльність регулюється Законом України «Про Національний банк України», який визначає НБУ як спеціалізований центральний орган управління з особливим юридичним статусом, завданнями, функціями, повноваженнями та принципами організації, що встановлюються Конституцією України, цим законом та іншими нормативними актами.

Операційна діяльність підприємства також підлягає вимогам Податкового та Господарського кодексів. Податковий кодекс України (ПКУ)

регулює відносини, що стосуються сплати податків і зборів, визначає перелік податків і зборів, що стягуються в країні, а також порядок їх обчислення і сплати. ПКУ також окреслює права та обов'язки платників податків і зборів, повноваження контролюючих органів, а також права та обов'язки їх посадових осіб під час стягування податків і відповідальність за порушення податкового законодавства.

Господарський кодекс України (ГКУ) встановлює основні принципи господарської діяльності в Україні і регулює господарські відносини між суб'єктами економічної діяльності, а також між ними і іншими учасниками бізнес-транзакцій [2].

Закон України «Про банки і банківську діяльність» регулює правові аспекти стійкого розвитку та функціонування банків в Україні, створюючи сприятливе середовище на фінансовому ринку. Він також забезпечує захист законних інтересів дебіторів і кредиторів, сприяє розвитку економіки України та підтримці внутрішнього виробника.

Інформаційне забезпечення для аналізу грошових потоків підприємства повинне бути спрямоване на досягнення кількох важливих цілей:

1. Виявлення рівня достатності грошових коштів для нормальної діяльності підприємства.
2. Оцінка ефективності та інтенсивності використання грошових коштів у різних сферах діяльності: операційній, інвестиційній та фінансовій.
3. Аналіз факторів, які впливають на баланс припливу та відтоку коштів, і прогнозування їх для забезпечення платоспроможності.

Основні джерела даних для такого аналізу включають:

– Звіт про рух грошових коштів, який показує рівень фінансування різних видів діяльності, залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, можливості створення резервів і оцінку платоспроможності.

– Баланс (Звіт про фінансовий стан), який відображає структуру активів і пасивів.

– Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) для аналізу прибутковості підприємства.

– Примітки до фінансової звітності, що надають додаткову інформацію про певні показники.

Щодо методів аналізу, вони поділяються на:

– Неформалізовані методи, які базуються на суб'єктивних оцінках, інтуїції та досвіді аналітиків. До них належать методи експертних оцінок, сценаріїв, психологічні, морфологічні, порівняльні та інші.

– Формалізовані методи, які передбачають використання математичних і статистичних моделей, зокрема: методи ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий метод, диференційний, логарифмічний, метод дисконтування та інші.

Таким чином, аналіз грошових потоків дозволяє виявляти фінансовий

РОЗДІЛ 1.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

стан підприємства, його здатність генерувати кошти, а також оцінювати ефективність фінансових рішень та планувати майбутні фінансові потреби використаних джерел [3]

Готівкові розрахунки є важливим елементом фінансової системи підприємств, оскільки вони забезпечують виконання фінансових операцій із використанням реальних грошових коштів. Як зазначено в джерелах, наявність єдиних розрахункових правил є важливим фактором для нормалізації розрахунків у народному господарстві. Готівкові розрахунки здійснюються через касу підприємств і відображаються в бухгалтерських книгах [9].

Ключові моменти, пов'язані з готівковими розрахунками, включають:

– Обмеження готівкових розрахунків між підприємствами — не більше 10 тисяч гривень на день.

– Погашення податкової заборгованості: підприємства можуть виплачувати заробітну плату тільки за рахунок коштів, отриманих з банківських рахунків.

– Ліміт каси: банки встановлюють граничний розмір готівки, яку підприємства можуть зберігати в касі на кінець дня, а готівкові кошти мають здаватися до банку.

Організація готівкового обороту вимагає:

– Забезпечення економіки готівковими коштами.

– Своєчасну виплату заробітної плати, пенсій та допомог.

– Контроль за дотриманням правил ведення касових операцій.

Грошові кошти, за визначенням С. М. Остафійчука, є ресурсом, який забезпечує платоспроможність підприємства. Вони мають високу ліквідність і використовуються як для початку, так і для завершення операційного циклу підприємства [4].

У сучасних умовах готівковий обіг коштів поступово відходить у минуле. Альтернативою стають електронні платежі та їх різноманітні види, які банки пропонують своїм клієнтам. Проте деякі підприємства все ще використовують готівкові кошти для певних операцій, таких як: видача грошей під звіт на відрядження або господарські потреби, отримання готівки за продані товари, роботи чи послуги, а також виплата заробітної плати. Це вимагає дотримання відповідної касової дисципліни.

Згідно з чинним законодавством України, всі підприємства повинні зберігати вільні кошти на банківських рахунках, оскільки банки виступають фінансовими посередниками між суб'єктами господарювання. Підприємства мають право самостійно вибирати банк та відкривати в ньому один або кілька рахунків як у національній, так і в іноземній валюті. Поточний рахунок відкривається на договірних умовах для зберігання коштів і проведення розрахунково-касових операцій з використанням платіжних інструментів згідно з умовами договору та вимогами законодавства. Умови відкриття і

використання рахунку визначаються в договорі між банком і клієнтом. Нормативно-праве забезпечення показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика нормативної бази операцій з готівковими коштами

Назва нормативної бази 1	Характеристика 2	Вплив на організацію обліку 3
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає загальні принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності	Встановлює основні правила для ведення обліку, в тому числі й операцій з готівковими коштами, впливає на порядок реєстрації операцій та їх відображення у фінансовій звітності
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Встановлює принципи складання фінансової звітності, зокрема для обліку грошових коштів	Зобов'язує підприємства відображати грошові операції у фінансовій звітності з розподілом на операційну, інвестиційну та фінансову діяльність, що полегшує аналіз руху коштів
Постанова НБУ «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні»	Регулює порядок ведення касових операцій на підприємствах, у тому числі обіг готівкових коштів	Визначає порядок прийому, видачі та обліку готівкових коштів, обов'язкові форми касових документів, що забезпечує контроль за рухом готівки та правильністю оформлення операцій
Податковий кодекс України	Встановлює порядок оподаткування грошових операцій, зокрема готівкових платежів	Регулює податковий облік операцій з готівкою, зобов'язуючи підприємства правильно відображати доходи та витрати, що виникають внаслідок таких операцій, для правильного нарахування податків
Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»	Визначає обов'язок підприємств використовувати РРО для реєстрації готівкових операцій	Обов'язок використання РРО забезпечує точний контроль за надходженням готівкових коштів, зменшує ризики недоотримання податкових надходжень та забезпечує прозорість фінансових операцій
Інструкція НБУ № 22 «Про порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні»	Визначає порядок ведення касових операцій на підприємствах, ліміт залишку готівки в касі, а також відповідальність за порушення касової дисципліни	Впливає на облік, встановлюючи правила щодо обмеження суми готівки в касі, підвищує рівень контролю за готівковими операціями і забезпечує відповідність їх законодавчим вимогам
Положення НБУ № 148 «Про здійснення операцій з касового обслуговування банків»	Регулює порядок касового обслуговування банками та видачу готівкових коштів клієнтам	Визначає правила ведення операцій з банками для отримання готівки, що впливає на облік коштів на рахунках підприємства, а також на касові операції
Порядок ведення касових операцій для ФОП та самозайнятих осіб	Визначає особливості ведення касових операцій для фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб	Впливає на облік готівкових операцій для малих підприємств, де є певні спрощення або специфіка в залежності від розміру та виду діяльності, що полегшує ведення обліку
Постанова КМУ «Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів»	Встановлює обов'язкові вимоги щодо обліку операцій з готівкою для платників податків і зборів	Впливає на обов'язок підприємств реєструватися як платники податків, що зобов'язує дотримуватися встановлених правил обліку, включаючи операції з готівковими коштами для правильного нарахування податків

РОЗДІЛ 1.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

Продовження табл. 1

Характеристика нормативної бази операцій з готівковими коштами

Назва нормативної бази	Характеристика	Вплив на організацію обліку
1	2	3
Закон України «Про банки і банківську діяльність»	Регулює діяльність банків, зокрема порядок взаємодії з клієнтами під час операцій з готівковими коштами	Впливає на правила ведення операцій з готівкою через банки, забезпечує контроль за рухом коштів та їх законністю, встановлює вимоги до документування операцій
Постанова НБУ № 372 «Про касові операції з банківськими рахунками»	Визначає порядок здійснення банками операцій з готівковими коштами для юридичних та фізичних осіб	Забезпечує регулювання касових операцій між банками та їх клієнтами, що впливає на організацію касових операцій на підприємстві та порядок ведення банківських операцій
Постанова НБУ «Про правила організації захисту приміщень банків та касових вузлів»	Встановлює вимоги до захисту приміщень, де зберігається готівка, та безпеки операцій з нею	Впливає на організацію фізичної безпеки касових операцій, що важливо для захисту готівкових коштів та обмеження доступу до них. Підвищує рівень безпеки фінансової документації та операцій
Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів»	Визначає заходи для запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму	Підприємства зобов'язані контролювати рух готівкових коштів, виявляти підозрілі операції та дотримуватися правил внутрішнього контролю, що підвищує прозорість обліку та попереджує порушення закону
Порядок НБУ щодо обліку іноземної валюти	Регулює операції з готівковою іноземною валютою на території України	Впливає на організацію обліку готівкових операцій з іноземною валютою, встановлює особливі вимоги до обліку та звітності таких операцій

Для безготівкових розрахунків підприємства можуть використовувати різні їх форми. В залежності від обраної форми існують такі види банківських рахунків, як: поточний, акредитивний, валютний, депозитний, картковий, кредитний, тимчасовий і спеціальний. Найбільш поширеним серед підприємств є поточний рахунок, а головною формою безготівкових розрахунків – банківський переказ.

В обліку безготівкових розрахунків існують операції, для яких не застосовуються платіжні документи. Це стосується сум, які банк списує відповідно до договору обслуговування рахунку: за касове та розрахункове обслуговування, а також за проведення платіжних документів. Такі суми визнаються витратами підприємства та обліковуються на рахунку Дт 92 "Адміністративні витрати" згідно з П(С)БО 16 "Витрати" [8].

Основним документом, що підтверджує рух коштів на поточному рахунку в банку, є банківська виписка. Вона виконує функції аналітичного обліку операцій на рахунку та водночас є підставою для записів у бухгалтерському обліку, фактично замінюючи собою особовий рахунок підприємства. Уніфікованої форми виписки не існує – кожен банк має свою унікальну форму виписки, яка відрізняється в залежності від його інформаційних систем. Тому бухгалтер повинен вміти правильно інтерпретувати реквізити та суми, зазначені у цьому документі [10]. Безготівкові форми розрахунків спрямовані на підтримку розвитку бізнесу

кожного учасника ринку. Використання таких форм дозволяє підприємствам успішно вести економічну діяльність, підвищувати свою платоспроможність і фінансову стійкість, а також підвищувати ефективність господарської діяльності. Проведення безготівкових операцій через банківські установи знижує потребу в готівкових коштах, сприяє концентрації вільних ресурсів для кредитування, забезпечує їх збереження та раціональне використання, а також оптимізує та прискорює грошовий обіг підприємства [5].

Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті розроблена відповідно до законів України, таких як «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Цивільного та Господарського кодексів України, а також інших законодавчих актів та нормативно-правових актів Національного банку України. Вона встановлює загальні правила, форми та стандарти безготівкових розрахунків для юридичних і фізичних осіб та банків у національній валюті України на території країни.

Банки здійснюють розрахунково-касове обслуговування клієнтів на основі відповідних договорів і внутрішніх правил, якщо ці правила відповідають вимогам Інструкції та інших нормативно-правових актів. Списання коштів з рахунків клієнтів має проводитися лише за дорученнями власників рахунків (включаючи договірне списання згідно з главою 6 Інструкції) або на підставі платіжних вимог стягувачів у разі примусового списання коштів згідно з главою 5 Інструкції [7].

Інструкція про безготівкові розрахунки є обов'язковою для всіх учасників безготівкових розрахунків і стягувачів, які здійснюють примусове списання коштів з рахунків цих учасників. Нормативно-праве забезпечення безготівкових розрахунків показано в таблиці 2.

Таблиця 2

Характеристика нормативної бази операцій з безготівковими коштами

Назва нормативної бази	Характеристика	Вплив на організацію обліку
Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»	Регулює порядок використання платіжних систем для переказу безготівкових коштів між юридичними та фізичними особами	Впливає на організацію обліку безготівкових операцій, зобов'язує підприємства коректно відображати всі перекази через банківські системи, забезпечує законність та прозорість операцій
Постанова НБУ «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті»	Встановлює порядок здійснення безготівкових розрахунків на території України	Впливає на облік безготівкових операцій, визначає умови, порядок та способи безготівкових платежів, що дозволяє коректно відображати платежі в обліку підприємства
Податковий кодекс України	Визначає правила оподаткування операцій з безготівковими коштами, включаючи податкові зобов'язання	Впливає на організацію обліку безготівкових операцій, зокрема на порядок нарахування та сплати податків з таких операцій, що забезпечує правильність податкової звітності

РОЗДІЛ 1.**ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ**

Продовження табл. 2

Характеристика нормативної бази операцій з безготівковими коштами

Назва нормативної бази	Характеристика	Вплив на організацію обліку
Положення НБУ № 280 «Про порядок відкриття та закриття рахунків в банках»	Регулює порядок відкриття і закриття банківських рахунків для здійснення безготівкових розрахунків	Впливає на організацію обліку, визначаючи процеси для коректного відображення операцій з коштами на банківських рахунках підприємства, забезпечує збереження та контроль руху коштів
Закон України «Про електронну комерцію»	Визначає правові засади здійснення електронних платежів, зокрема використання електронних грошей	Впливає на організацію обліку безготівкових операцій, здійснених через електронні платіжні системи, забезпечує документування та правильне відображення таких операцій в бухгалтерському обліку
Інструкція НБУ «Про міжбанківські перекази в Україні в національній валюті»	Визначає порядок проведення міжбанківських переказів у національній валюті через систему електронних платежів (СЕП)	Впливає на облік розрахунків між підприємствами, що здійснюються через банки, забезпечує точне відображення безготівкових платежів між контрагентами та банківськими установами
Положення НБУ № 705 «Про здійснення операцій з використанням електронних грошей»	Регулює використання електронних грошей у розрахунках	Встановлює вимоги до обліку операцій з електронними грошима, що дозволяє коректно реєструвати такі операції у фінансових звітах і відстежувати рух електронних коштів
Закон України «Про захист прав споживачів»	Визначає права споживачів щодо безготівкових операцій, зокрема використання платіжних карток та електронних грошей	Впливає на організацію обліку, забезпечуючи захист прав споживачів та вимоги до прозорості й обґрунтованості безготівкових розрахунків, що підвищує довіру до операцій з клієнтами
Закон України «Про фінансовий моніторинг»	Визначає заходи щодо контролю та запобігання легалізації коштів через безготівкові розрахунки	Впливає на облік, вимагаючи від підприємств і банків відстежувати підозрілі операції, що допомагає запобігати відмиванню грошей та забезпечує дотримання вимог щодо фінансової прозорості
Постанова НБУ № 43 «Про здійснення безготівкових розрахунків у іноземній валюті»	Регулює порядок проведення розрахунків у безготівковій формі в іноземній валюті на території України	Впливає на організацію обліку операцій з іноземною валютою, забезпечуючи правильне відображення валютних операцій у фінансових звітах та контроль за рухом валютних коштів
Закон України «Про обіг електронних грошей»	Визначає правила обігу електронних грошей, включаючи їх випуск та використання	Впливає на організацію обліку електронних грошей, встановлює вимоги до обліку та звітності операцій, що здійснюються за допомогою електронних грошей
Постанова НБУ № 472 «Про реєстрацію платіжних систем»	Регулює процедури реєстрації платіжних систем, що здійснюють безготівкові платежі	Впливає на облік, визначаючи вимоги до платіжних систем та їх реєстрації, що впливає на процес обробки безготівкових платежів і забезпечує відповідність вимогам закону
Інструкція НБУ «Про порядок ведення фінансових рахунків»	Встановлює правила ведення фінансових рахунків у банках, включаючи рахунки для безготівкових платежів	Впливає на організацію обліку безготівкових операцій, забезпечуючи правильність ведення рахунків і відображення всіх безготівкових платежів у бухгалтерії

Продовження табл. 2

Характеристика нормативної бази операцій з безготівковими коштами

Назва нормативної бази	Характеристика	Вплив на організацію обліку
Закон України «Про облік і фінансову звітність у державному секторі»	Визначає особливості обліку та фінансової звітності в державному секторі, включаючи безготівкові операції	Впливає на облік безготівкових операцій у державному секторі, забезпечуючи правильність відображення таких операцій у фінансовій звітності державних установ
Положення НБУ «Про відкриття та використання рахунків у банках для розрахунків з державним бюджетом»	Визначає правила відкриття та використання рахунків для розрахунків з бюджетом	Впливає на облік безготівкових операцій, що стосуються розрахунків з державним бюджетом, забезпечуючи правильність та відповідність в обліку таких транзакцій

Важливу роль у регулюванні обліку грошових коштів відіграє також Положення про ведення касових операцій у національній валюті України. Це Положення розроблене відповідно до Закону України «Про Національний банк України» і визначає порядок ведення касових операцій у національній валюті для юридичних осіб (окрім банків), їх відокремлених підрозділів незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, органів державної влади та місцевого самоврядування під час здійснення діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності, а також для фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність [6, 7].

Висновки.

Нормативно-правове регулювання є ключовим для забезпечення точності та прозорості обліку операцій з грошовими коштами. Воно визначає стандарти, принципи та процедури, які повинні дотримуватися підприємства для забезпечення правильності облікових записів та звітності.

Нормативні акти встановлюють вимоги до обліку грошових коштів, включаючи правильність і своєчасність відображення операцій, ведення відповідних рахунків обліку, а також складання фінансової звітності. Це включає правила ведення касових операцій, облік банківських рахунків, ідентифікацію та облік руху грошових коштів у різних валютних одиницях.

Нормативно-правове регулювання також передбачає контроль за дотриманням встановлених стандартів через внутрішній та зовнішній аудит. Це важливо для запобігання фінансовим помилкам, шахрайству та для забезпечення достовірності фінансової звітності.

Підприємствам необхідно постійно слідкувати за змінами у нормативно-правовій базі і адаптувати свої облікові політики і процедури відповідно до нових вимог. Це забезпечує відповідність останнім стандартам та зменшує ризики юридичних і фінансових наслідків.

Рекомендується для підвищення ефективності обліку операцій з грошовими коштами впроваджувати сучасні інформаційні системи, регулярно

РОЗДІЛ 1.**ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ**

проводити тренінги для бухгалтерів, а також активно використовувати консультації з питань нормативно-правового регулювання для своєчасної адаптації до змін.

Список використаних джерел:

- [1] Панасюк О.В. Мазанович І.С. Удосконалення аналізу грошових потоків підприємства та їх оптимізація в процесі управління. Класичний приватний університет приазовський. Економічний вісник Електронний науковий журнал 6(23) 2020 с. 128-133 DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-22>.
- [2] Шара Є.Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 440 с.
- [3] Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. Економіка та суспільство. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>.
- [4] Козаченко А. Ю. Комплексний підхід до організації та методів проведення аудиту грошових коштів підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9057> (дата звернення: 11.09.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.79.
- [5] Степаненко О. І. Грошові кошти в системі бухгалтерського обліку підприємства. Регіональна економіка та управління. Наук.-практ. журн. Східноукр. ін-т економіки та упр. Запоріжжя, 2021. № 1 (берез.). С. 91-98.
- [6] Загородній А.Г., Яремко І.Й. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320 с.
- [7] Бунда О. М., Брейт К. О. Особливості аналізу грошових коштів на підприємстві. Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Київ, 25 березня 2021 р. / упор. О. В. Ольшанська. Київ: КНУТД, 2021. С. 222–224.
- [8] Матюха М. М., Беляк А. П. Організація обліку грошових коштів при використанні інформаційних технологій. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2020. № 15 (95), Т. 2. С. 20-24.
- [9] Радіонова Н. Й., Окончук А. Р. Управлінський аспект обліку грошових коштів підприємства. Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 10 червня 2022 року. В 2-х т. Т. 2. Київ: КНУТД, 2022. С. 212-215.
- [10] Radionova N., Skrypyk M., Matiukha M., Sayun A., Bunda O. The systematization of methodological tools of the cost management system of the enterprise. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики, 2022. Том 2, № 43. С. 33-38.